

EL LLENGUATGE

Hi treballem (PER la causa) (III)

A més dels verbs *fer*, *encaparrar-se*, *arris-car* i *sulfurar-se*, amb els quals indicàvem ahir frases de diversos autors com a exemples de la representació per mitjà del pronom *hi* de complements circumstancials introduïts per la preposició *per*, podríem indicar d'altres verbs que admetrien segurament una pronominalització anàloga: *esforçar-s'hi* (*esforçar-se per veure-la*), *sacrificar-s'hi* (*sacrificar-se pel seu amor*), *capficar-s'hi* (*capficar-se pel seu silenci*), *amoïnar-s'hi* (*amoïnar-se pels diners*), *patir-hi* (*patir per por de molestar algú*), *treballar-hi* (*treballar per la causa*), *obrar-hi* (*obrar per interès*), *pecar-hi* (*pecar per ignorància*), *interessar-s'hi* (*interessar-se per la política*), *lluitar-hi* (*lluitar per l'ideal*), *jugar-s'hi la vida* (*jugar-se la vida per una dona*). Res no indica que aquesta llista no es pugui allargar. Però caldria veure si tots aquests exemples es troben confirmats per l'ús real de la llengua. D'altra banda, cal no silenciar que, en molts d'aquests exemples, els complements introduïts per la preposició *per* són molt propers als que s'introduïrien amb la preposició *en*. Dit altrament, el motiu i la finalitat voregen sovint l'objecte. Notem, així, que el Diccionari Fabra il·lustra la definició del verb *interessar-se*, amb els dos exemples següents: *Vaig interessar-me molt en aquell assumpte* i *S'interessa molt per aquella xicota*.

La representació pel pronom *hi* de complements d'instrument o de mitjà ja és ben establerta. Hom només sol adduir, però, exemples amb la preposició *amb*. I no sembla desencertat d'afegir-n'hi d'introduïts per la preposició que ens ocupa, que hi alterna en aquesta funció (o per la locució *per mitjà de*). Així, *Es representa per aquest símbol*, *Se substitueix per un pronom* o *S'introdueix per mitjà d'aquesta preposició* es podrien reduir a *S'hi representa*, *S'hi substitueix*.

Resta veure, encara, la possibilitat de pronominalitzar idènticament complements de destinació, introduïts per la preposició composta *per a*. Llegim, en un text de Pere Calders (*Invasió subtil i altres contes*, pàg. 30) les frases següents: *Us cansareu de vendre'n*. *Aquí hi teniu un bon mercat*. És cert que hom podria analitzar-hi el pronom *hi* com un locatiu reforçant l'adverbi *aquí*. Però més aviat ens decantaríem a veure'l com la pronominalització d'un complement de destinació: «per als vostres productes».

Albert Jané